

POSLEDICE VREMENSKIH UJM OD SEPTEMBRA DO DECEMBRA 1993

Slavko Šipeč*

UDK 551.577 : 627.51

Članek prikazuje predvsem poplavna dogajanja jeseni leta 1993, pa tudi druge dogodke, ki so nastali kot posledica močnih padavin. Poplavna dogajanja v letu 1993 so bila manj izrazita kot v letu 1992. Najhujše poplave so bile med 21. in 26. oktobrom in tem je v članku namenjena največja pozornost. Takrat so najbolj narasle Mura, Drava, Krka in Ljubljana, poplavljali pa so tudi številni manjši vodotoki v osrednji, južni, jugovzhodni in severovzhodni Slovenije. Drava je večkrat močno narasla že pred temi poplavami, Krka pa je nekajkrat v manjšem obsegu poplavljala še v decembru. Do hudega razdejanja je prišlo 6. oktobra tudi v Baški grapi in na Šentviški planoti v občini Tolmin. Poplave in zemeljski plazovi so v letu 1993 povzročili za skoraj 6 milijard tolarjev škode.

Poplavna dogajanja do 21. oktobra 1993

14. septembra je deževje povzročilo naraščanje vodotokov, vendar od večjih rek ni nobena poplavljala. Močno pa so narasli potoki, ki se na območju Fare in Kostela v občini Kočevje zlivajo v Kolpo. Hidrometeorološki zavod je posredoval podatek, da je tega dne v Gorskem Kotarju močno deževalo, glede na močan porast lokalnih vodotokov na naši strani Pokoljpa pa je očitno, da so močne padavine zajele tudi sosednje Kostelsko. Tako je prišlo v obkolpskih vaseh na območju Fare in Kostela do zalitja kletnih in pritličnih prostorov, narasle vode pa so močno poškodovale tudi precej lokalnih cest (3).

1. in 2. oktobra so narasle vode povzročile največ težav na območju Nove Gorice. Zaradi kamenja in vode na cesti je bil v smeri proti Bovcu otežen promet, voda pa je zalila tudi ceste v Grgarju. V Goriških Brdih se je utrvalo več zemeljskih plazov. Močno je narasla tudi Sava v zgornjem toku, vendar se ni razlila. V Ljubljani je voda zalila več podvozov, v Kisovcu pri Zagorju pa stanovanjsko hišo. Narasle vode so pretile tudi v Zrečah. Močno je narasla tudi Drava. 2. oktobra je prišlo v Koprskem primorju do visokega plimovanja morja. V Piranu je bil pod vodo Tartinijev trg (3).

6. oktobra je bilo ponovno več težav v zahodni Sloveniji, zlasti v tolminski občini. Tega dne so bile močne padavine predvsem ob Bohinjskem grebenu (Vogel 176 l/m²), pa tudi drugod (Bovec 91 l/m²) (2). Najhuje je bilo v Baški grapi in na Šentviški planoti. Zaradi nalivov so zemeljski plazovi, hudourniki in

potoki poškodovali (zasuli, odnesli, izpodkopali) številne ceste: Tolmin–Kobarid, Kobarid–Robič, Idrija–Tolmin, Most na Soči–Podbrdo, Kanal–Avče, Sorica–Petrovo Brdo. Skoraj vse ceste na Šentviški planoti in v Baški grapi so bile neprevozne. Poplavljenih oziroma poškodovanih je bilo okoli 70 stavb, predvsem v Klavžah, Podbrdu, Podmelcu, Grahovem, Huda-južni in v Idriji ob Bači). Nekaj ur je bila zaprta tudi proga med Jesenicami in Novo Gorico. Tudi v Goriških Brdih so bile poškodovane mnoge ceste, sprožilo pa se je veliko zemeljskih plazov, ki so naredili veliko škodo v vinogradih (3).

Zaradi močnih padavin v Avstriji je Drava 8. in 9. oktobra v stari strugi pod Mariborom na več mestih (pri Zrkovcih, pri Dvorjanah) v manjšem obsegu prestopila bregove (3). Treba je pripomniti, da količina vode v Dravi ni odvisna le od vremenskih razmer, ampak so vodne razmere v tej reki zaradi hidroenergetskih objektov v Avstriji in pri nas precej modificirane.

14. in 15. oktobra je prišlo do visokega plimovanja morja. Voda je poplavlila nižje dele obale v vseh obalnih mestih. Tako kot že 2. oktobra je bil tudi tokrat preplavljen Tartinijev trg v Piranu. Tudi Drava je ponovno močno narasla (3).

Preglednica 1. Količina padavin med 21. oktobrom od 7. ure in 23. oktobrom od 7. ure (prvi val padavin – A) ter med 23. oktobrom od 7. ure do 24. oktobra do 7. ure (drugi val padavin – B) v l/m²

Table 1. Precipitation between October 21st 7 am to October 23rd 7 am (A), and between October 24th 7 am to October 24th 7 am (B) in liters per square meter.

Kraj/Place	A	B	Kraj/Place	A	B	Kraj/Place	A	B
Ljubljana	119	13*	Katarina	170	14	Brnik	116	18*
Rateče	84	12	Lesce	131	23	Sl. Gradec	101	35
Celje	76	60*	Rogla	73	42	Maribor	71	34*
Let. Maribor	57	34*	M. Sobota	53	24*	N. mesto	88	28*
Črnomelj	109	21	Kočevje	115	47*	Lisca	84	28*
Postojna	153	25	I. Bistrica	155	25	L. Portorož	78	29*
N. Gorica	108	48*	Vojsko	183	48	Vogel	151	57
Kredarica	132	49*						

Vir: 2

* Za kraje, označene z zvezdico, je za drugi val padavin vzeto obdobje od 23. oktobra od 7. ure do 24. oktobra do 19. ure. Tudi v teh krajih je večina padavin drugega vala padla v razmeroma kratkem času – od 23. oktobra popoldne do 24. oktobra zjutraj. Vsi podatki v preglednici so le informativni.

* Republiška uprava za zaščito in reševanje, Kardeljeva ploščad 26, Ljubljana.

Poplave med 21. in 26. 10. 1993

Največje poplave v letu 1993 so Slovenijo zajele med 21. in 26. oktobrom. Padavine so povzročile močno naraščanje vodotokov in zemeljske plazove skoraj po vsej Sloveniji.

Meteorološke razmere

Močne padavine je povzročil sredozemski (genovski) ciklon s frontalnim sistemom, ki je nekaj dni vztrajal v bližini naših krajev. Zaradi tega je bila Slovenija od 21. oktobra popoldne do 24. oktobra zjutraj v območju močnih padavin.

21. oktobra zvečer je močno deževalo v zahodni, južni in osrednji Sloveniji. V Julijskih Alpah se je meja sneženja spustila pod 800 m nadmorske višine in v Ratečah je padlo okoli 30 cm snega. Drugod je bila meja sneženja višje od 1200 m. 22. oktobra je močno deževalo po vsej državi, popoldne in zvečer pa se je težišče pa-

davin pomaknilo na osrednjo in vzhodno Slovenijo. V noči na 23. oktober so padavine oslabele ali celo ponehale. V severovzhodni Sloveniji jih je v prvem valu padavin – do 23. oktobra do 7. ure – padlo od 50 do 100 l/m², drugod pa več kot 100 l/m². Na zahodu in jugu države pa jih je padlo do 200 l/m².

23. oktobra popoldne nas je zajel drugi val padavin. Sprva je bolj deževalo v južni Sloveniji, nato pa še močnejše v osrednji in vzhodni Sloveniji. Zvečer so bile močne padavine predvsem na območju Celja. Padavin je bilo ob drugem valu sicer nekoliko manj kot ob prvem, vendar pa so padle v nekaj urah, kar pomeni, da je bila njihova intenzivnost velika. Zato so tudi vodotoki v osrednji in severovzhodni Sloveniji močnejše in zelo hitro reagirali na drugi val padavin. Na vodotoke zahodne Slovenije pa drugi val padavin ni bistveno vplival, saj je na zahodu države ob njem padlo razmeroma malo padavin.

Skupno je med 20. oktobrom od 19. ure in 24. oktobrom do 19. ure v severovzhodni Sloveniji padlo okoli 100 l, drugod pa do 200 in več l padavin na kvadratni meter. Največ padavin je padlo v hribovitih delih zahodne in osrednje Slovenije (Vojsko 231 l/m², Vogel 208 l/m², Katarina nad Ljubljano 194 l/m², Kredarica 181 l/m², Ilirska Bistrica 180 l/m², Postojna 178 l/m²)(2).

Vodne razmere

Vode v zahodni, južni in deloma tudi v osrednji Sloveniji so bile zaradi večtedenskega slabega vremena razmeroma visoke že pred tem deževjem. Tudi tla so bila že precej namočena, zato so padavine povzročile zelo hiter porast voda. Že 22. oktobra dopoldne je Ljubljana poplavlila Ljubljansko barje, močnejše pa so narasle še Vipava, Kolpa, Rižana in Notranjska Reka, Sora, Temenica in Mirna. Večina teh rek je v manjšem obsegu prestopila bregove. Med Ljubljano in Litijo se je Sava ponekod razlila iz struge. Čez dan so močnejše narasle tudi Krka, ki se je popoldne začela razliti pri Žužemberku, Gradaščica, Savinja, Sava v srednjem in spodnjem toku, zvečer pa še reke v severovzhodni Sloveniji (Dravinja). V zahodni Sloveniji so reke sicer tudi močno narasle, vendar zaradi razmeroma nizke meje sneženja ob začetku padavin in zaradi premaknitve težišča padavin proti vzhodu v glavnem nikjer niso prestopile bregov. V noči na 23. oktober so vodotoki v zahodni in deloma tudi v osrednji Sloveniji zaradi oslabljenih padavin prenehali naraščati, naraščati pa so pričele reke osrednje Slovenije, predvsem Sava in Savinja v zgornjem toku. 23. oktobra so se reke sprva večinoma že umirjale ali rahlo upadale, le Krka je še vedno naraščala. Zaradi močnih padavin v Avstriji sta pričeli naraščati tudi Drava in Mura. Poleg navedenih, večjih rek, so teže povzročali tudi mnogi manjši vodotoki, predvsem v južni, osrednji in jugovzhodni Sloveniji.

23. oktobra popoldne so ob drugem valu padavin začeli zopet naraščati vodotoki južne, jugovzhodne in severovzhodne Slovenije. Najbolj so narasle vode severovzhodne Slovenije, nekatere (Savinja, Sotla, Dravinja) celo bolj kot ob prvem valu padavin. Dravinja je prestopila bregove v večjem obsegu. Vodotoki zahodne in osrednje Slovenije (Sava v zgornjem toku, Soča, Vipava, Gradaščica, Sora) so ob drugem valu padavin le neznatno narasli. Drava in Mura sta počasi naraščali ves čas, ko je deževalo. Ob Muri so se razmere zaostriale 23. oktobra zvečer. Ob 20. uri je v Gornji Radgoni dosegla višino 320 cm, ko se ob reki začne prva stopnja ogroženosti. Nato je naraščala še več kot 24 ur. Razliti se je začela 24. oktobra zjutraj. Višino 420 cm, ko ob Muri nastopi druga stopnja ogroženosti, je dosegla 24. oktobra ob 10. uri, tretjo stopnjo ogroženosti (višina 450 cm) pa ob 15.30 uri. Najvišji vodostaj je dosegla šele 25. oktobra opolnoči. Upadala je nekoliko hitreje, kot naraščala. Poplavljeni je prenehala 25. oktobra zvečer (2, 3).

Tudi Krka je naraščala ves čas in nanjo premor med valoma padavin ni vplival. V spodnjem toku se je začela razliti 22. oktobra popoldne. V spodnjem toku (Podbočje) je dosegla najvišji vodostaj

24. oktobra dopoldne, ko je dosegla višino 390 cm. S tem je za 110 cm presegla kritično višino (2). Poplave so se zavlekle v začetek novembra.

Podobno velja tudi za Ljubljano in Ljubljansko barje. Na Ljubljano premor med dvema valoma padavin skorajda ni vplival, saj je reka med premorom upadala le nekaj ur. Tudi na Ljubljanskem barju so se poplave precej zavlekle.

Večji vodotoki so večinoma dosegli eno- do dvoletne visoke vode. Vipava, Sora ter Sava v spodnjem toku in Savinja v zgornjem toku so presegle dvoletne visoke vode. Ljubljana v Mostah in Savinja v spodnjem toku sta se približali petletnim visokim vodam. Mura je dosegla desetletne visoke vode. Krka je desetletne visoke vode presegla. Obseg poplav ob spodnji Krki je bil podoben poplavi novembra 1991. leta, ko je bila tam najhujša poplava v zadnjih 30 letih (2), o katerih piše Bat (1).

Posledice močnih padavin med 21. in 26. oktobrom 1993

Razmere na Dravi so se začele zaostrovati 23. oktobra zvečer. V noči na 24. oktober se je ponekod razlila iz stare

Preglednica 2. Najvišja stanja vodotokov med 21. in 26. oktobrom 1994*.

Table 2. The highest levels of Slovene rivers in the period between October 21st and October 26th.

Vodotok – kraj River – place	Najvišji		Datum in ura	Qp m ³ /s	Qk m ³ /s
	vodostaj water height H cm	pretok discharge Q m ³ /s			
Mura – G. Radgona	460	1113	25. 10. ob 00.00	576	701
Dravinja – Loče	408	44,5	24. 10. ob 00.00	26	
Drava – Borl	484	1442	24. 10. ob 15.00	1041	
Sava – Radovljica	228	340	22. 10. ob 16.00	345	
Sava – Šentjakob	650	780	22. 10. ob 12.00	668	
Sava – Hrastrnik	813		23. 10. ob 00.00	912	
Sava – Radeče	595	1752	23. 10. ob 01.00	1095	1862
Sora – Škofja Loka	359	308	22. 10. ob 09.00	244	483
Ljubljana – Moste	259	308	23. 10. ob 06.00	135	248
Savinja – Nazarje	285	272	24. 10. ob 00.00	166	333
Bolska – Dolenja vas	304	44,9	24. 10. ob 02.00		
Savinja – Laško	448	734	24. 10. ob 02.00		
Sotla – Rakovec	532	178	24. 12. ob 12.00		
Mirna – Martinja vas	427	44,9	22. 10. ob 12.00		
Krka – Dvor	463	212	23. 10. ob 06.00		
Krka – Podbočje	390	358	24. 10. ob 07.00	208	238
Kolpa – Radenci	466	678	22. 10. ob 14.00	352	722
Soča – Solkan	809	1140	22. 10. ob 12.00	821	
Vipava – Vipava	250	56,8	23. 10. ob 02.00		
Vipava – Dolenje	278	132	23. 10. ob 01.00	100	
Idrija – Podroteja	342	158	22. 10. ob 12.00	143	
Bistrica – Sodražica	286	12,2	22. 10. ob 10.00	15	
Gradaščica – Dvor	284	43	22. 10. ob 08.00	30	
Iška – Iška vas	295	70,6	22. 10. ob 08.00	40	
Paka – Šoštanj	223	14,6	22. 10. ob 14.00	40	
Unica – Hasberk	407	75	26. 10. ob 23.00	55	

Legenda:

Qp (m³/s) – pretok, ko se prične izredno opazovanje in obveščanje (conditional discharge, when supplementary observation and informing begin)

Qk (m³/s) – pretok, ko pride do poplav (critical discharge, when food starts)

* navedeni podatki so le informativni.

Vir: 2

22 struge pod Mariborom. Voda je zalila kletne prostore 10 stanovanjskih hiš ter gospodarska poslopja na območju Zgornjega in Spodnjega Dupleka. V Dogošah in Dvorjanah je poplavlila okoli 10 ha kmetijskih površin. V ptujski občini je bila neprevozna cesta Stojnci-Borl-Zavrč. V Ormoški občini je Drava med odvodnim kanalom HE Formin in staro strugo ter pri Obrežu in Središču ob Dravi poplavlila okoli 350 hektarjev kmetijskih površin. V Ormožu je Drava vdrla v kletne prostore dveh stanovanjskih hiš. V občini Lenart se je nekaj mestih v manjšem obsegu na kmetijske površine razlila Pesnica s pritoki (3).

Mura je poplavljala kasneje kot druge reke, in sicer 24. in 25. oktobra. V občini Pesnica sta bili v Ceršaku ogroženi Palomina Tovarna Iepenke Ceršak, v Sladkem Vrhu pa matična tovarna Paloma-Sladkogorska. Ob prvi so se celo začeli pripravljati na izgradnjo obrambnega nasipa. V gornjeradgonski občini je narasla reka ogrožala obrambni nasip pri Lutvercih. V Žepovcih je poplavlila 10 ha polj, v Stogovcih 5 ha sadovnjakov ter pri Hrastju-Moti okoli 80 ha travnikov, pašnikov in njiv. V Gornji Radgoni so morali prečrpavati kanalizacijske vode, ki jim je narasla Mura onemogočila iztekanje, podtalnica pa je vdrla v hotel Radin v Radencih. V občini Murska Sobota je bil zaprt most čez Muro pri Veržehu. V lendavski občini so protipoplavni nasip stalno nadzorovale gasilske enote in Vodnogospodarsko podjetje Mura. Za nasipom je bilo ogroženih 88 stanovanjskih objektov. Nasip je v času najvišjega vodostaja Mure popustil na več mestih (pri Benici, pri Kotu, pri Petišovcih), vendar so bili s hitrimi akcijami (polaganje vreč s peskom) v boju z vodo večinoma uspešni. Zaprt je bil tudi most čez Muro pri Spodnji Bistrici; cesto Spodnja Bistrica-Razkrižje so odprli šele 27. oktobra (3).

V občini Slovenj Gradec je zvišana podtalnica vdrla v kletne prostore štirih stanovanjskih hiš v Šmartnem. Škodo so povzročali hudourniki, večje reke (Drava, Mislinja, Meža) pa niso poplavlale. Sprožilo se je več manjših zemeljskih plazov (3).

Meža in pritoki so v občini Ravne na Koroškem poplavlile nekaj lokalnih cest. Meža je odnesla dva lesena mostova, zemeljski plaz pa je zasul cesto Prevalje-Leše (3).

Na območju Celja je potok Pirešica preplaval magistralno cesto Arja vas-Velenje (promet so preusmerili) in ogrožal stanovanjsko hišo. Pod Veliko Pirešico je potok na široko prelił kmetijske površine. Cesto Velenje-Slovenj Gradec je v Hudi Luknji ogrožal zemeljski plaz. Ložnica je poplavljala kmetijske površine in ogrožala lokalno cesto Zgornje Grušovlje-Založe, v Arji vasi pa stanovanjske hiše. V Žalcu, Petrovcih, Ločici in Vrbju je prišlo do zalitja kletnih prostorov. V Celju je bila poplavljen lokalna cesta v Skalni kleti. V Višnji vasi je Dobrnica poplavlila mlin. Pri

Tremarjih je zemeljski plaz zasul lokalno cesto Tremarje-Šmohor, prometno odredal pet stanovanjskih hiš in ogrožal vodni zbiralnik. V Laškem so podtalne vode zalile Zdraviliški dom in še dva objekta. V občini Laško so bile poplavljenе številne ceste: Jagoče-Laško, Laško-Marija Gradec, Marija Gradec-Modrič, Rimske Toplice-Gračnica in delno tudi magistralna cesta Zidani Most-Celje v Debrem. Ob Paki je bilo pod vodo nekaj kmetijskih zemljišč. Poplavljalje so tudi Sotla, Meštinjščica in Šmarski potok (3). V občini Slovenske Konjice se je na cesto Žiče-Špitalič sprožil zemeljski plaz, cesto Kamna Gora-Slovenske Konjice pa je ogrožal. Dravinja je prestopila bregove vzdolž celotnega toka, predvsem pa v občini Slovenska Bistrica. Poplavljenе so bile ceste Poljčane-Slovenske Konjice (pri Ločah), Loče-Lipoglav, Loče-Klokočevnik, Draža vas-Podob, Poljčane-Rogaška Slatina, Poljčane-Studenice, Novake-Krasna, Strug-Varoš, Makole-Varoš in Majšperk-Podlehnik. Narasla Oplotnica pa je poplavlila cesto Perovec-Brezje (3).

V občini Vrhnika je zemeljski plaz zasul železniško progo med Borovnico in Verdom, zaradi česar so, k sreči brez večjih posledic, iztirili lokomotiva ter dva potniška vagona. Reševalna ekipa železnice je plaz odstranila in progo usposobila. Potok Borovniščica je na območju Borovnice zalil več stanovanjskih hiš. Cesta med Blatno Brezovico in Bevkami je bila več dni poplavljenā. V tovarni LIKO v Verdu je voda vdrla v strojnico, vendar so bili na to pripravljeni. Skupno je bilo v občini Vrhnika zalitih 15 stanovanjskih hiš, večinoma kletnih prostorov (3).

V ljubljanskih občinah ni bilo večjih težav, če odštejemo poplavljenō Ljubljansko barje, kjer je voda zalila 5 gospodarskih poslopij ter okoli 2000 ha njiv in travnikov. Več dni je bila pod vodo cesta Črna vas-Podpeč. Otežen je bil dostop do okoli 60 objektov. Zalite so bile nekatere kleti v Ljubljani (Murgle, Vič, Rakova Jelša), Horjulu, Notranjih Goricah, Podpeči, Preserjah, Dobrovi, Brezovici in Kozarjah. Nekaj težav je bilo tudi ob Savi, v občini Ljubljana Moste-Polje. Pri Lazah se je Sava razlila na obe strani in Laze so bile nekaj časa odrezane od sveta. Sava in potok Mlinščica sta skupno poplavlila cesto Laze-Dolsko, Ljubljana cesta Zgornji Kašelj-Zavogljje, potok Besnica pa železniški podvoz pri Podgradu. Obrežni predeli ob Ljubljani in Savi so bili delno poplavljeni, kar je ogrozilo predvsem naselja Dolsko, Vevče in Zgornji Kašelj. V občini Ljubljana Bežigrad je prišlo do vdorov podtalnice v nekatere hiše (3).

V občini Litija je Sava prestopila bregove na cestnem odseku pri Gornjem Logu v dolžini 200 do 300 m. Poškodovanih oziroma poplavljenih je bilo več cest: Jevnica-Laze, Jevnica-Senožeti, Jevnica-Kresnice in cesta proti Zasavju pri Bregu. V Litiji je voda zalila kletne pro-

store zgradb na Trgu na Stavbah in v Ponoviški cesti. V Jevnici je voda poškodovala osnovno šolo in športni park ter vdrla v kletne prostore združnega doma. Sava in Reka sta poplavlili tudi kmetijske površine (3).

V Trbovljah se je sprožilo več plazov: na Golovcu, na Trgu Franca Fakina (kjer so morali izseliti družino), za mestno toplarno in na magistralno cesto Trbovlje-Hrastnik. V občini Hrastnik so zaradi visokega vodostaja reke Save izselili družino. Zaprta je bila tudi cesta Hrastnik-Zidani Most. Plaz v Bobnu v Hrastniku je ogrožal istoimenski potok in vodovod Ceče-Hrastnik. Na cesto Radeče-Podkraj je zdrselo več plazov, pa tudi voda jo je na nekaj mestih spodjedla. V občini Zagorje so se sprožili trije zemeljski plazovi, eden od teh v Kisovcu, vendar hujših posledic ni bilo (3).

Temenica se je v trebanjski občini razlila po bližnjih travnikih in poljih. V Krtini je voda vdrla v mlin, v Dolenji Nemški vasi pa v klet gasilskega doma, iz katere so že prej umaknili opremo. V Dolenjih Ponikvah je reka zalila kletne prostore stanovanjske hiše. Mirna je na območju Tržišča v sevniški občini poplavlila kmetijske površine. V sevniški občini je več težav povzročala zlasti Sava, ki je ob najvišjem vodostaju na nekaj mestih prestopila bregove, voda pa je zalila kletne oziroma nižje prostore nekaterih hiš in cestne podvoze. Poplavljeni sta bili cesti Sevnica-Blanca in Sevnica-Breg. Na slednji vozniki niso upoštevali zapore in tako je Sava odnesla osebni avto. Voznik se je rešil. Novi nasip ob Savi pri vasi Šentjur na Polju je dobro prestal visoke vode, tudi HE Vrhevo ni bila ogrožena. Jesensko deževje je v tej občini povzročilo tudi drsenje nesaniranega plazu pri kraju Orehovo. 250 metrov dolg plaz ogroža stanovanjsko hišo, ki stoji na njegovem hrbtu, pod plazom pa je uničen odsek ceste Obrežje-Sevnica. Plaz ogroža tudi železniško progo med Ljubljano in Zagrebom (3).

Krka je zlasti 23. in 24. oktobra povzročala težave tako v zgornjem kot v spodnjem toku. V Žužemberku je zalilo več hiš, pod vodo sta bila tudi obrata Novolesa v Dvoru in Soteski. Poplavljeni in zaprti sta bili cesti Jama-Dvor in Dvor-Soteska. Krka je v spodnjem toku zalila ceste Dobruška vas-Sentjerne, Mršeca vas-Sentjerne, Kostanjevica-Sentjerne in Kostanjevica-Podbočje ter nekaj ulic v mestu Kostanjevica, kjer sta bila ogrožena oba mostova. Če bi Krka narasla še za nekaj centimetrov, bi zalila tudi stari del kraja. Vas Koprivnik pri Kostanjevici je bila več dni odrezana od sveta. Poplave so se zavlekly in so trajale vse do začetka novembra. Sicer pa je bil obseg poplav ob spodnjem toku Krke podoben poplavam novembra 1991. leta, o čemer je poročal Bat (1) v šesti številki Ujme. V brežiški občini se je Krka razlila na območju Malenc in Krške vasi, kjer sta bili zaliti dve hiši, Sava pa se je razlila pri

Mihalovcih in Ločah. 24. oktobra so podtalnica in zaledne vode, ki so vdrle mimo nedograjenega nasipa v Prilipah, poplavlile turistične objekte v Termah Čatež in rastlinjake čateške Agrarije (3).

V Beli krajini večjih težav ni bilo. V Krasincu je voda zalila mlin (3).

V grosupeljski občini so bregove prestopili skoraj vsi vodotoki. V Grosupljem je bila poplavljena lokalna cesta Ob Grosupeljščici. Potok Bičje je zalil okolico tovarne Guma. Radensko in Luško polje sta bili poplavljeni. V Lučah je voda vdrila v tri stanovanjske hiše. Zaprti sta bili tudi cesti Žalna-Loka in Mlačevo-Zdenska vas. Potok Bičje je ponovno poplavljal 24. oktobra, ko je v Malem Mlačevem zalil dve stanovanjski hiši, Ribiški dom in Mizarstvo Kan do višine oken. V Kompoljah je meteorna voda poplavlila spodnje prostore treh stanovanjskih hiš, zalilo pa je tudi cesto Videm-Struge. Iz Podpeške jame bruhajoča voda je poplavlila cesto v Podpeči. V hribovju severno od Grosupljega je bila močno poškodovana cesta Stara vas-Trošče. Skupaj je bilo v občini Grosuplje poplavljenih 18 stanovanjskih in gospodarskih zgradb (3).

V občini Ribnica se je razlila Bistrica, poplavljena pa je bilo tudi območje Dolenje vasi. V kočevski občini je voda poplavlila travnike na Kočevskem polju. Podtalne vode so v Kočevju zalile kletne prostore nekaterih hiš in nižje prostore gospodarskih objektov. Nekaj ur sta bili 24. oktobra zaradi poplavljenosti zaprti magistralna cesta Ljubljana-Kočevje (pri Mrtvicah ter regionalna cesta Kočevje-Črnomelj (med Livoldom in Mozeljem). Hudourniki so odnesli del ceste Trava-Podplanina-Čabar, voda pa je zalila cesto med Osilnico in Kužljem. Most prek Kolpe v Kužlju je bil pol metra pod vodo. Vasi na območju Osilnice so bile dostopne le prek Hrvaške (čez Brod na Kupi, Delnice, Gerovo in Čabar). Zaradi prelite Kolpe pri Slavskem Lazu je bila zaprta tudi obkolpska cesta med Faro in Dolom. V Belici pri Osilnici se je sprožil zemeljski plaz (3).

V občini Postojna je reka Pivka med Prestrankom in Postojno na široko poplavlila kmetijske površine, od urbanih površin pa parkirišče pred Postojnsko jamo. Parkirišče je bilo 4 m pod vodo. Zaprta je bila tudi lokalna cesta Postojna-Bukovje (3).

V občini Ilirska Bistrica je Notranjska Reka poplavlila 37 objektov (v Jablanici, Vrbovem, Kosezah, Zabičah, Bridovcu, Rečici, Topolcu, Dolnji Bitnji, Ilirski Bistrici). Poškodovanih je bilo več lokalnih cest, od pomembnejših pa je bila zaprta cesta Ilirska Bistrica-Ribnica. Notranjska Reka je na široko poplavlila tudi kmetijske površine (3).

Rižana je 22. oktobra zjutraj v Sveti Nedelji in Cepkih poplavlila cesto Koper-Ljubljana, stanovanjske objekte pa v Sveti Nedelji in Rižani. Poplavljala je tudi na območju krajev Porton, Miši in Bertoki.

Poplavljeni sta bili tudi semedelska in ankaranska Bonifika. V spodnjem toku je v manjšem obsegu poplavljal Dragonja. V Koprskem primorju so močno narasli in povzročali škodo manjši potoki in hudourniški tokovi (Rakovec, Hrastovski potok, Osapska reka). Voda, udori in manjši zemeljski plazovi so onemogočili promet na lokalnih cestah Movraž-Dvori, Hrastovlje-Dol, na območju Sočerge in na cesti v Brezovico. Meteorne vode so v Kopru zalile več hiš in osnovno šolo. Na železniški progi Kozina-Koper je pri vasi Dol tovorni vlak naletel na plaz. Škode ni bilo. Voda je zalila cestišče pri Kozini (3).

V Loški dolini v cerkniški občini je voda poplavlila cesto med Starim trgom in Podgoro. V Dolenji vasi pa je nekaj težav povzročila zamašena kanalizacija. Na Planinskem polju je bila poplavljena cesta Unec-Planina. V logaški občini se je pri Petkovcu razlila ponikalnica Rovtarica (3).

V občini Idrija je v naselju Labinje pri Cerknem hudournik ogrožal nenaseljeno stanovanjsko hišo. V Zakojci pa je 150 m dolg zemeljski plaz uničil 100 m³ gozda. Cesta Most na Soči-Podbrdo v tolminski občini je bila zaprta zaradi plazov. Zemeljski plaz se je sprožil tudi na cesti Neblo-Golo Brdo v Goriških Brdih (3).

Na Gorenjskem večjih težav ni bilo. V Cerkljah je bila onesnažena pitna voda. V Predvdoru in Bitnjah je voda zalila nekaj kleti v stanovanjskih hišah. V občini Tržič je podtalnica zalila štiri stanovanjske hiše, eno pa narasel potok. V Gorenji vasi se je Poljanska Sora razlila po zemljišču ob kulturnem domu. V Selcah pri Železnikih je začel drseti že prej aktiven zemeljski plaz. Pri Medvodah je Sora poplavlila kopališče, Sava pa travnik. V prometu na Gorenjskem večjih težav ni bilo; prelaz Vršič je bil zaprt, karavanški mejni prehodi pa zasneženi. Voda je zalila le nekatere podvoze (3).

Poplavna dogajanja do konca leta

Krka je v spodnjem toku do konca leta še trikrat poplavljal, vendar vselej v omejenem obsegu in le nekaj ur, tako da ni prišlo niti do zalitja cest niti do materialne škode.

Prvič se je to zgodilo 12. decembra, ko je Krka narasla zaradi sončnega in toplega vremena, kar je povzročilo zelo intenzivno taljenje razmeroma debele snežne odeje. Drugič je do poplav v spodnjem toku Krke prišlo 15. decembra v večernih urah. Naslednji dan je poplavno višino (280 cm pri Podbočju) presegla za več kot 20 cm (2), vendar so bile to le vsakoletne poplave. Zadnjič v letu 1993 se je to

zgodilo 26. decembra v zgodnjih jutranjih 23 urah. Pred tem je 24. decembra deževalo in v noči na 25. december snežilo.

Višina škode zaradi poplav in zemeljskih plazov

Poplave in zemeljski plazovi so v letu 1993 povzročili za skoraj 6 milijard tolarjev škode. Natančnejši podatki o višini škode po posameznih občinah, ki so nam jih posredovale občine, so podani v članku Naravne nesreče v Sloveniji v letu 1993 (4).

1. Bat, M., 1991. Visoka voda na Krki in Planinskem polju novembra 1991. Ujma 6, Ljubljana.
2. Podatki Hidrometeorološkega zavoda Republike Slovenije.
3. Poročila občinskih in regijskih upravnih organov za obrambo o posledicah, ki so jih povzročile padavine, podatki Republiške uprave za zaščito in reševanje.
4. Šipec, S., 1994. Pregled naravnih nesreč v Sloveniji v letu 1993, Ujma 8, Ljubljana.

Slavko Šipec

Effects of heavy rainfall in the period from september to december 1993

This paper discusses flood incidents in Slovenia between September and November of 1993. The biggest flood in Slovenia in 1993 occurred between 21st and 26th of October. Levels with a feedback period of approximately 10 years were measured on the Krka and Mura rivers, and a feedback period of 5 years on the Savinja and Ljubljanica rivers. Most other rivers reached levels with a feedback period 2 years. The most expansive floods were on the Krško-brežiško Polje (caused by the Krka river) and on the Ljubljansko barje (caused by the Ljubljanica river). The River Drava flooded several times in October, 1993, and the Krka river in December, 1993, but these were floods on a small scale. Direct damage caused by floods and landslides in 1993 was estimated at SIT 6 billion (approximately USD 47 million, DEM 77 million).